

УДК 330.3:338.48

Богдан Н.М.¹, Сегеда І.В.², Малкіна Д.С.³

¹ проф. Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова

² доц. Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова

³ студ. гр. ММГКТС 2024-1 Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

Оцінка ефективності стратегій розвитку готельного бізнесу є важливим етапом управлінського процесу, що передбачає систематичний підхід до аналізу результатів діяльності підприємства. Визначення чітких цілей, відповідно до принципів SMART, є основою для оцінки. Ці цілі мають бути конкретними, вимірюваними, досяжними, релевантними та обмеженими в часі. Критерії оцінки можуть включати фінансові показники, такі як прибуток та рентабельність, а також показники якості обслуговування та рівня завантаження. Прибуток і рентабельність відображають економічну ефективність підприємств готельного бізнесу і виступають ключовими показниками його фінансового стану та успішності. Низька рентабельність багатьох підприємств готельного бізнесу стає проблемою, що стримує його ефективний розвиток [1].

Аналіз наукових публікацій Ніколайчук О. А. доводить про відсутність загальноприйнятих методик оцінки стратегії розвитку готельного бізнесу. Вона дослідила, що в існуючих методиках оцінки наводиться різний склад показників, але не має орієнтирів інтегрального показника рівня стратегії розвитку, що значно ускладнює аналітичні та управлінські процедури. Нею було запропоновано методичний підхід до оцінювання стратегії розвитку готельно-ресторанного бізнесу за допомогою методу таксономічного аналізу, що здійснюється з метою ідентифікації передумов її формування [2]. Також вона запропонувала концептуальну описову модель таксономічного аналізу стратегії розвитку готельно-ресторанної індустрії, яка враховує індикатори ключових напрямів, які мають безпосередній вплив на стратегічні орієнтири розвитку готельно-ресторанного бізнесу. Нею запропонована система з 19 ключових компонентів, які забезпечують ефективну стратегію розвитку готельно-ресторанного бізнесу, яка є універсальною та може бути використана для діагностики стратегії розвитку будь-якого виду економічної діяльності, і для готельного бізнесу зокрема. В цю систему входить структурна компонента, масштабу виробничої діяльності, маркетингова

компонента, кадрова компонента, інвестиційної привабливості та фінансової результативності.

В залежності від значення отриманого інтегрального показника стратегії розвитку готельно-ресторанного бізнесу авторкою запропоновано поділ шкали інтервалів на чотири зони, кожна з яких відповідає різним станам розвитку галузі, для яких пропонуються відповідні стратегії та управлінські рішення щодо їх реалізації: для високого рівня розвитку – стратегія зростання; для достатнього рівня розвитку – стратегія реструктуризації; для задовільного рівня розвитку – стратегія стабілізації з акцентом на адаптацію до змін зовнішнього середовища; для кризового рівня розвитку – стратегія виживання [2].

В своєму дослідженні Ковальчук С. В. визначає, що оцінити ефективність діяльності як окремого підприємства готельного бізнесу, так і готельного бізнесу регіону в цілому можна за допомогою використання ключових показників ефективності (KPI), які дозволяють оцінити результати діяльності з фінансової та операційної точки зору [3].

Якименко-Терещенко Н. В. та Носирев О. О. наголошують, що прибуток і рентабельність є базисом для правильного обрання стратегії розвитку готельного бізнесу, вони дозволяють ідентифікувати напрями, мету та методи розвитку готелю. Ці стратегії допомагають зорієнтувати бізнес на досягнення конкурентної переваги, пристосування до змін ринку та вимог споживачів, оптимізацію витрат та покращення фінансових результатів, допомагають виробити план дій для забезпечення успішного функціонування та стійкого розвитку готельного бізнесу в сучасних умовах господарювання [4].

Підвищення рентабельності можливо за рахунок підвищення культури та якості обслуговування. Розширення пропозиції додаткових послуг також виступає важливим резервом для збільшення доходів й підвищення рентабельності вітчизняного готельного господарства. Для збільшення рентабельності готельного бізнесу також важливо підвищення ефективності використання основних фондів, розширення номерного фонду через реконструкцію та ефективне використання площі готелю.

Рекомендуємо використовувати механізм оцінки, відновлення й підвищення темпів розвитку готельного бізнесу, який комплексно вирішує проблему оцінки розвитку готелів під впливом економічних, санітарних і політичних кризових явищ. Методологічною основою механізму є показник, який оцінює сталість і стан розвитку готельного бізнесу. Вказаний управлінський механізм дозволяє встановити й оперативно (протягом місяця) нейтралізувати дію неефективного методу управління («фактор мінімум»), який унеможливило розвиток готельного підприємства. Основним для готелів «фактором мінімум» є неефективний метод управління якістю послуг.

Інші методи повинні узгоджуватися між собою й підсилювати його вплив на розвиток підприємства.

Пропонуємо використання методу таксономічного аналізу для оцінювання ефективності стратегій готельного бізнесу [5].

Аналіз наукової літератури свідчить про різноплановість підходів щодо оцінки стратегії розвитку готельного бізнесу. Узагальнюючи розглянуті методичні аспекти оцінки ефективності стратегій розвитку готельного бізнесу слід відзначити, що розробка та впровадження системи ключових показників ефективності КРІ на підприємствах готельного бізнесу є складним завданням. Запропоновані науковцями системи ключових показників ефективності КРІ більше підходять для оцінки ефективності стратегій розвитку підприємств готельного бізнесу, тому вважаємо, що для оцінки ефективності стратегій розвитку готельного бізнесу і його стану більш дієвим буде дослідження інтегрального показника стратегії розвитку готельного бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Носирєв О.О. Вектори розвитку готельно-ресторанного і туристичного бізнесу в умовах трансформаційних процесів. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2023. Вип. 1 (28). С. 3-16. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23nooutp.pdf> (дата звернення: 22.09.2024)
2. Ніколайчук О.А. Оцінка стратегії розвитку готельно-ресторанної індустрії України. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносин. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2023. № 18. С. 74–83. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2023-18-08> (дата звернення: 23.09.2024)
3. Ковальчук С.В. Дослідження стану та тенденцій розвитку індустрії гостинності України. *Трансформаційна економіка*. 2024. (2 (07)), 27-32. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-5> (дата звернення: 24.09.2024)
4. Якименко-Терещенко Н.В., Носирєв О.О. Стратегічні пріоритети туризму і готельного бізнесу в концепції сталого розвитку регіонів: монографія. Харків: НТУ «ХПІ», 2024. 320 с.
5. Богдан Н.М., Сиром'ятников А.Є. Використання методики таксономічного аналізу для оцінки стратегії розвитку готельного бізнесу України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2024. № 11. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-11> (дата звернення: 21.11.2024)